

STYRELSEPROTOKOLL 5/2020

Protokoll fört vid Svenska Finlands folktings styrelsemöte 14.10.2020 kl. 14.34-16.49

Närvarande:

Ordinarie

Ordförande

Sandra Bergqvist, sfp (x)

Vice ordförande

Jacob Storbjörk, sdp (x)

Jonny Andersen, Åland, §§ 1-11 (x)

Thorolf Sjölund, saml (x)

Jaan Siitonen, sfp, §§ 1-6 (x)

Christel Liljeström, sfp (-)

Jan-Erik Eklöf, sfp (x)

Jan-Mikael Ekholm, sfp (-)

Patrick Ragnäs, sfp (x)

Barbro Kloo, Sfp (x)

Tanja Nyman, sfp (x)

Brita Brännbacka-Brunell, sfp (x)

Lena Sjöberg, gröna (x)

Kai Alajoki, sdp (x)

Nina Lindroos-Holmström, sdp (x)

Birgitta Gran, vf (x)

May-Gret Axell, kd (x)

Ersättare

Anders Adlercreutz, sfp ()

Anna Caldén, sdp ()

Ingrid Zetterman, Åland ()

Silva Mertsola, saml ()

Åsa Myrberg, sfp ()

Thomas Rosenberg, sfp (x)

Tiina Kujala, sfp ()

Marie Bergman- ()

Auvinen, sfp ()

Stefan Mannsén, sfp ()

Leena Nikkari- ()

Östman, sfp ()

Birgitta Olsson, sfp ()

Hans Snellman, sfp ()

Tuula Närvä, gröna ()

Erica Helin, sdp ()

Hildur Boldt, sdp ()

Joonas Leppänen, vf ()

Hanna-Kaisa Simojoki, ()

kd

Närvarande tjänstemän:

Kristina Beijar

Christina Gestrin

Stina Heikkilä

Maria Larma

Stephanie Lindberg

Johanna Lindholm, sekreterare

§1. Mötet öppnas

Ordförande Sandra Bergqvist öppnade mötet klockan 14.34.

§2. Stadgeenlighet och beslutförhet

Beslut: Konstaterades att mötet var stadgeenligt sammankallat och beslutfört.

§3. Val av protokolljusterare

Beslut: Till protokolljusterare valdes Barbro Kloo och Kai Alajoki.

§4. Godkännande av föredragningslistan

Beslut: Föredragningslistan godkändes.

§5. Protokoll från föregående möten

Beslut: Protokollet från mötet 10.6.2020, **bilaga 1**, och e-postmötet 17.8.2020, **bilaga 8 och 8.1** godkändes.

§6. Allmänpolitisk diskussion

Ordförande **Sandra Bergqvist** inledde diskussionen och konstaterade att vårdreformen är det som är mest aktuell nu. Efter att utkastet till lagpaket varit på remiss, har regeringspartierna nu enats om ett uppdaterat lagförslag som går vidare till Rådet för bedömning av lagstiftningen. De viktigaste ändringarna ur svensk synvinkel är justeringen av finansieringen och höjningen av tvåspråkighetskoefficienten. Detta är viktigt eftersom service på två språk kostar mer än service på ett språk. Dessutom föreslås att ordförande för nationalspråksnämnden får närvaro- och yttranderätt vid styrelsens möten, vilket är viktigt i synnerhet i områden där den svenska befolkningsandelen är liten.

Vidare berättade **Bergqvist** att uppgifterna för det så kallade Landskap X har delats på två områden. Egentliga Finlands välfärdsområde ska få uppdraget att samordna samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena. Västra Nylands välfärdsområde får ansvar att stöda den svenskspråkiga utvecklingsverksamheten. Reformen som helhet fokuserar på det offentliga som den primära serviceproducenten, men välfärdsområdena kan naturligtvis använda sig av privata och tredje sektorns producenter och servicesedlar på samma sätt som tidigare, vilket är av betydelse för den svenska servicen.

Regeringens överenskommelse är ett stort steg framåt. Tanken är att propositionen ska ges till riksdagen i december. Därefter följer en lång behandling i riksdagen.

Bergqvist lyfte upp en annan fråga som varit på tapeten, nämligen jämlikheten mellan svensk- och finskspråkiga lagtexter. Åland har länge aktivt lyft upp frågan med nu har den fått mer synlighet i finlandssvensk media. Det förekommer ibland skillnader i språkversionerna till följd av misstag i översättnings- och laggranskningsprocessen. Problematiskt är att det finns färre svenska laggranskare än finska. Skillnaderna måste oftast korrigeras genom en ny regeringsproposition. Justitiekanslern utreder nu ärendet.

Jonny Andersen berättade att det här är ett angeläget problem på Åland. Redan för två-tre år sedan tog de upp frågan med olyckliga skillnader i lagtexterna och det har också diskuterats i Folktingets styrelse. Han berättade vidare att också nu under corona-tiden har det kommit mycket information och direktiv från statliga myndigheter till Åland, men tyvärr har mycket kommit endast på finska.

Jacob Storbjörk kommenterade vårdreformen och konstaterade att ändringarna gör reformen bättre. Utjämningarna i finansieringen blir mer rättvisa och tvåspråkighetskoefficienten höjs. Det offentliga är en garant för den tvåspråkiga vården, men privata aktörer är ett viktigt komplement. Han lyfte också upp situationen med PAF och Veikkaus. Regeringen planerar åtgärder för att trygga finansieringen till tredje sektorn till följd av Veikkaus minskade intäkter. Han frågade om Folktinget ha en roll när det gäller stödet av PAF, eftersom det är viktigt för tredje sektorn på Åland.

Bergqvist kommenterade frågan om PAF och konstaterade att den åländska riksdagsledamoten Mats Löfström aktivt bevakat frågan och att hon reder ut hur situationen nu ser ut innan Folktinget tar ställning i frågan.

Jan-Erik Eklöf frågade hur gick det med nationalspråksnämnden i det uppdaterade utkastet till vårdreform. **Bergqvist** svarade att det gjorts ett förtydligande om att nämndens ordförande ska ha närvaro- och yttranderätt i styrelsen.

Barbro Kloo berättade att man i Österbotten varit orolig över finansieringen i vårdreformen, men att regeringens nya riktlinjer förbättrar situationen. Kloo frågade också hur det går med Kårkulla i reformen.

Bergqvist förklarade att Kårkullas experttjänster kommer att övergå till Egentliga Finland, som ska se till att de övriga områdena har tillgång till experttjänsterna. Kårkullas övriga tjänster, till exempel boenden och arbetscentraler, kommer att övergå till det välfärdsområde där de är belägna. Det betyder inte att enheter flyttas bort. I praktiken försvinner inte verksamhet på grund av reformen. Sedan är det en annan fråga hur välfärdsområdet väljer att organisera sin service i framtiden. Vidare konstaterade Bergqvist att Egentliga Finland har fått i uppdrag att samordna samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena. Det är då viktigt att gå genom vilka av Kårkullas tjänster och vilka andra tjänster som det är nödvändigt att områdena samarbetar kring. Det är upp till vart och ett välfärdsområde att lista de tjänster som är viktiga att samarbeta kring.

Patrick Ragnäs konstaterade att Österbotten har en väl fungerande tvåspråkighet och kan på så sätt stöda övriga Svenskfinland. Han sade också att finansieringsmodellen nu är lite bättre än tidigare och att Österbotten måste klara sig på den i väntan på att välfärdsområdena får beskattningsrätt.

Bergqvist kommenterade att principerna är klara, men detaljerna i finansieringen ännu kommer att granskas. Ingen kommun ska lida oskäligt på grund av reformen.

Eklöf ansåg att regeringens tillägg till vårdreformslagarna om nationalspråksnämndens ordförandes närvaro- och yttranderätt vid styrelsemötena är strålande. I HNS minoritetsspråksnämnd är en fråga om forskningsverksamheten och avsaknaden av svenskspråkiga samtyckesblanketter aktuell. Nämnden hoppas få klarhet i frågan under höstens lopp.

Lena Sjöberg kommenterade att hon är förvånad, eftersom etiska kommittén tidigare inte har godkänt blanketter där det funnits minsta skillnad i den svenska och finska blanketten.

Bergqvist konstaterade att det är viktigt att forskningen fungerar på båda språken och att Folktinget ska bevaka frågan om riktlinjerna för hur Västra Nylands välfärdsområde ska stöda den svenskspråkiga utvecklingsverksamheten.

Thomas Rosenberg kommenterade frågan om Kårkulla och specialomsorgen och uttryckte oro över huruvida Egentliga Finlands ska få ansvar för specialomsorgen på svenska.

Bergqvist kommenterade att samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena är viktigt med avseende på hur arbetsfördelningen ska skötas gällande specialomsorgen. Det är i första hand de enskilda välfärdsområdena som ansvarar för specialomsorgen för sin befolkning.

Folktingssekreterare **Christina Gestrin** sade att det är viktigt att följa med att den påbörjade planeringen av verksamheten i de kommande tvåspråkiga välfärdsområdena från första början utgår från att servicen ska erbjudas på både finska och svenska. Hon påpekade också att en ny sak jämfört med nuvarande lagstiftning är att det ställs ett krav på välfärdsområdena att samarbeta kring särskild social- och hälsovårdsservice. Detta gäller i de fall då förverkligandet av serviceprodukter och vårdstigar på svenska förutsätter ett större befolkningsunderlag. Nytt är också uppdraget om att stöda utvecklingsverksamheten på svenska i både social- och hälsovården.

Jaan Siitonen lyfte upp beredningen av den nya nationalspråksstrategin. Han berättade att också språkambassadörerna deltagit i justitieministeriets strategiska dialoger som ministeriet hållit bland annat med Folktinget. Han efterlyste tidtabellen för beredningen.

Kristina Beijar berättade att enligt den information om tidtabellen som justitieministeriet gav vid den strategiska dialogen med Folktinget i början av september, har coronapandemin lett till att nationalspråksstrategin skjutits upp till slutet av år 2021. Syftet är att beredningen utmynnar i ett nytt principbeslut av statsrådet under denna regeringsperiod.

§7. Verksamheten under hösten

Folktingets session 15.9.2020, motionsuppföljning.

Gestrin redogjorde för besluten som fattades på Folktingets session och för hur motionerna ska följas upp, **bilaga 7 och 7.1**.

Beijar tillade att det i uppföljningen av motion 3 om digitala tjänster på svenska saknas ett omnämnande om att det är förvaltningsutskottet som har det primära ansvaret för verkställandet av motionen.

Social- och hälsovårdsreformen

Johanna Lindholm tillade att mycket av det som Folktinget framförde i sitt utlåtande om reformen har tagits i beaktande, så Folktinget kan vara nöjt med regeringens ändringar.

Integrationsdagarna

Stephanie Lindberg berättade om De finlandssvenska integrationsdagarna 2020 som hölls 28–29.9. Seminariet hade över 150 anmällda. Presentationer hölls bland annat av artisten Paleface, den svenska polisen Mustafa Panshiri, Niklas Meltio och Östen Wahlbeck. Annvi Gardberg ledde en diskussion med eleverna Clemence Habiyakare, Ahmad Shah Ahmadi och Carlene Mutiganda om den inkluderande finlandssvenska skolan. Expertkommentatorer var Sara Razai, lärare i S2, och Ida Hummelstedt, forskare. Seminariet var mycket lyckat, men det fanns en del tekniska utmaningar. Arrangörerna kommer att utvärdera integrationsdagarna nästa vecka.

Kansliets strategi- och planeringsdag

Christina Gestrin berättade att kanslipersonalen höll en strategi- och planeringsdag på Sveaborg den 7 oktober. Under dagen fördes en inledande diskussion och planering av ett strategiarbetsprojekt för Folktinget. Avsikten är att på nästa års sida inleda ett strategiarbete som ska involvera hela Folktinget och även samarbetsparter. En plan för strategiarbetet bereds av kansliet.

Beslut: Styrelsen antecknade informationen för kännedom.

§8. Mandatfördelningsnämnden och valet av nya folktingsledamöter 2021

Christina Gestrin redogjorde för förslaget till mandatfördelningsnämndens sammansättning, fördelningen av mandat, utkastet till brev till partierna och Åland, samt förslaget till tidtabell.

Noterades att Åland ombeds ge namn på sina kandidater senast 16 april. Det vore möjligt att be om namnen tidigare, men på detta sätt är tidtabellen den samma för Åland som för partierna på fastlandet.

Thomas Rosenberg, May-Gret Axell, Patrick Ragnäs kommenterade ändamålsenligheten i sättet på vilket folktingsledamöterna utses.

Beslut:

- Mandatfördelningsnämndens sammansättning, **bilaga 2**, godkändes.
- Fördelningen av mandat, **bilaga 2.1**, godkändes.
- Utkasten till brev till politiska partier och till Åland godkändes, **bilagor 2.2 och 2.4**.
- Styrelsen godkände utkastet till tidtabell, **bilaga 2.3**, och gav mandatfördelningsnämnden befogenhet att göra eventuella ändringar och korrigeringar i tidtabellen.

§9. Folktingsmedaljerna 2020

Christina Gestrin redogjorde för de inkomna nomineringarna, de kompletteringar som Folktingets kansli har gjort med beaktande av nomineringar som inkommit

tidigare år samt de nomineringar som beredningen föreslår att sparas till ett annat år eller eventuellt ratas.

Jan-Erik Eklöf konstaterade att det vore bra om styrelsen fick se motiveringarna för alla nomineringar, inklusive de som ratas eller sparas till ett annat år, för att ha möjlighet att ta ställning till dem.

Noteras till nästa år att styrelsen även bör få ta ställning till de ursprungliga motiveringarna för nomineringar som sparas eller ratas.

Thomas Rosenberg lyfte upp vikten av att de personer som tilldelas medalj i första hand bör vara personer som verkligen gjort något extra för svenskan som gjort det utöver sitt arbete

Barbro Kloo, Kai Alajoki och Jan-Erik Eklöf höll med Rosenberg.

Alajoki och Tanja Nyman konstaterade att det är viktigt att också styrelsemedlemmarna försöker uppmuntra till fler nomineringar.

Alajoki framförde att det i motiveringarna bör nämnas det lilla extra de gjort, utöver deras yrke och CV.

Eklöf konstaterade att det här har diskuterats också tidigare i styrelsen och att styrelsen har konstaterat att man måste göra det lilla extra för att få medalj. Han föreslog att Folktinget uppdaterar anvisningarna om nomineringarna för att förtydliga detta. **Patrick Ragnäs** understöder förslaget.

Sandra Bergqvist betonade att det är en skillnad mellan att jobba för det svenska och jobba på svenska. De personer som fältet har valt att nominera har troligtvis lämnat spår i sitt arbete för det svenska.

May-Gret Axell föreslog att antalet utdelade medaljer kunde vara färre, exempelvis två-tre.

Christina Gestrin berättade att det i år har varit möjligt att nominera hela året och att Folktinget ska fortsätta med det. Hon uppmanade styrelsemedlemmarna att fylla i nomineringsblanketten alltid när de hittar lämpliga kandidater. Hon konstaterade vidare att praxis nog har varit att ge medalj också till personer som varit aktiva inom politiken, men att det förstår också är viktigt att hitta dem som gjort det lilla extra.

Noterades att nomineringarna och mottagarna av medaljen inte får offentliggöras.

Beslut: Förslaget till mottagare av Folktingets förtjänstmedaljer godkändes.

§10. Svenska dagen och Svenska veckan 2020

Stina Heikkilä presenterade planerna för årets svenskdagenfest som kommer att firas som en direktsänd festkväll på Yles kanaler, **bilaga 4**.

På grund av coronasituationen kommer det inte att finnas någon publik på plats och programmet görs i Yles studio i Böle. Sonja Kailassaari och Mårten Svartström leder samtal med olika personer i "soffan", Thomas Lundin är reporter och har bland annat varit på turné ute på olika orter inför svenska dagen. Dessutom blir det språkbad igen där finskspråkiga kändisar får spela Alias med Sonja och Mårten. För

underhållningen står bland andra KAJ, Josefin Silén och Sami Saari. Priserna som utdelas är Årets klimathöjare, Folktingets samvetspris, Garanternas Bojan Sonntagspris och nytt för i år är Årets vardagshjälte coronaåret 2020, där vi efterlyser personer som ställt upp för någon annan i Svenskfinland.

Förtjänstmedaljerna utdelas i samband med en liten tillställning som streamas från Svenska Teatern kl. 13-15 fredagen den 6 november.

De regionala Svenska dagen festerna i Åbo och Karleby flyttas till år 2021.

Svenska veckan inleds med ett gemensamt Kafferep på svenska där vi utmanar företag, skolor, organisationer och privatpersoner att dricka sitt eftermiddagskaffe på svenska 2.11 kl.14. Utmaningen sker på sociala medier.

Akademiska Bokhandeln kommer att göra en satsning på svenska veckan och lyfta fram svenska böcker. Under svenska dagen arrangerar de olika litteraturdiskussioner på svenska i sin bokhandel i Helsingfors. Folktinget samarbetar med bokhandeln och Kafferep på svenska kommer att arrangeras i bokhandlarna i Åbo, Hagalund och Helsingfors bara det är möjligt med fysiska träffar.

Maria Larma berättade om programmet för Svenska veckan, **bilagor 4.1 och 4.2.**

Hon berättade att Svenska veckan firar 20-års jubileum. Ca 100 program som Folktinget bjuder på var klara redan i maj men en del har blivit annullerade och andra omplacerade.

Nytt för i år är det digitala utbudet som finns insatt på hemsidan.

Digitalt material på kommande är

- En spännande historia med Alfred Backa. Hur skriver man en spännande bok, film eller varför inte serietidning? (lämpar sig för högstadier/andra stadiet).

- Mat i svenska veckan. Låt dig inspireras av råvaror och mat. En video på 10 min publiceras varje dag må-sö under veckan.

- Arne Alligator-sjung med – en animerad film som visats på bio i Sverige och nu för första gången i Finland. Den är 40 minuter lång och lämpar sig för barn 4-9 år. Finns att ses endast under Svenska veckan.

Folktinget har bett orterna anordna uteaktiviteter som vandringar, guidade turer i närmiljön eller sportaktiviteter som hela familjen kan delta i.

Marknadsföring har gjorts bland annat i tidningen Läraren, på dagstidningars nätsidor, på Facebook, i form av pressmeddelande och genom Teater Taimines fyra videoklipp.

Material som finns tillgängligt och som kan skickas ut till exempel inför det gemensamma kafferepet på svenska är programblad, vimpelband, reflexer och servetter.

Allt program finns till påseende på www.svenskaveckan.fi.

Jan-Erik Eklöf berättade hur HUS firar Svenska veckan och **Tanja Nyman** berättade hur man i Uleåborg uppmärksammar veckan.

Beslut: Styrelsen antecknade informationen för kännedom.

§11. Ekonomi

Christina Gestrin presenterade det ekonomiska utfallet per sista augusti, **bilagor 5.1, 5.2 och 5.3.**

Corona epidemin har påverkat Folktingets verksamhet vilket märks i det ekonomiska resultatet i slutet av augusti. På utgiftssidan har mindre kostnader uppstått då SuomiArena ställdes in, sessionen ordnades som en endags session på distans och alla utskottsmöten har hållits som distansmöten.

Folktingssekreterarskiftet har inneburit större personalkostnader i och med byte av folktingssekreterare med en tid av parallellt arbete samt semesterersättningar (detta syns i det ekonomiska utfallet för september).

Övriga utgifter som överskrider det budgeterade är boken som utgavs i samband med Folktingets 100-årsjubileum samt en större satsning på informationsverksamheten. Bland annat har Folktinget tagit fram en serie podd-avsnitt som sänds under hösten 2020.

Folktingets statsunderstöd höjdes år 2020 och på grund av den speciella situation som varit rådande sedan mars 2020, har Folktinget ett överskott, som innebär att Folktinget ännu under slutet av året har möjlighet att planera och förverkliga några projekt som inte ingår i verksamhetsplanen.

Beslut: Styrelsen antecknade informationen för kännedom.

§12. Övriga ärenden

Inga övriga ärenden.

§13. Personalärenden

Christina Gestrin berättade att Folktinget anställt Sofia Kajander för tiden 21.9-31.12.2020 för att skriva en pro gradu-avhandling.

Beslut: Styrelsen antecknade informationen för kännedom.

§14. Anmälningsärenden

Anmälningsärenden finns i **bilaga 6.**

Beslut: Styrelsen antecknade informationen för kännedom.

§15. Följande möte

Tiden för följande möte bestäms senare.

§16. Mötet avslutas

Mötet avslutades klockan 16.49.

Sandra Bergqvist
ordförande

Barbro Kloo
protokolljusterare

Kai Alajoki
protokolljusterare

Johanna Lindholm
sekreterare